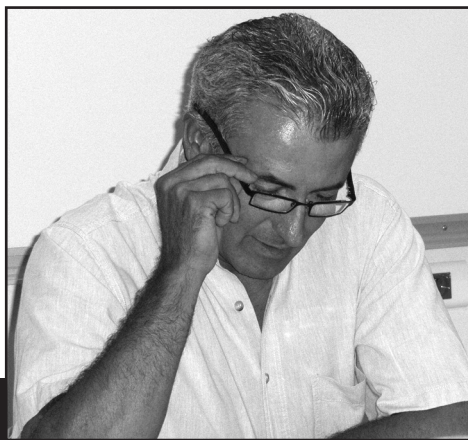

Una voluntat de ser

Josep M. Cabanes i Dalmau

Bon dia a tots.

És veritablement un honor i un privilegi com a ciutadà andorrà i fill d'Andorra la Vella poder compartir avui amb tots els presents la meva reflexió sobre un debat tan transcendental com ho és l'andorranitat.

Vull agrair a la Maria Àngels Mach, presidenta de la Societat Andorrana de Ciències, la seva amable invitació, per donar-me l'oportunitat d'exposar-vos des de les meves vivències i records el que ha estat, és i desitjo que sigui per a les nostres generacions futures, per a tots els andorrans i ciutadans del nostre país, aquest sentiment comú a tots de pertànyer a la societat andorrana.

Un sentiment que hem heretat de generació en generació, un sentiment que ens omple i que ens acull a tots els que vivim i estimem aquesta, la nostra terra, una terra d'acollida.

Parlar d'andorranitat no és tan sols debatre una qüestió d'identitat nacional, sinó aprofundir en el que sentim els ciutadans andorrans, els valors i els elements comuns que compartim i que ens identifiquen a tots els que vivim al Principat.

Avui, i després de divuit anys d'ençà que es va debatre per última vegada en aquest mateix context la identitat dels andorrans, crec profundament en la necessitat de fer emergir amb més força que mai el que ha d'ésser el nostre denominador comú.

L'andorranitat és una voluntat de ser que s'estén més enllà de la nacionalitat. Ha d'ésser una aposta en clau de futur, un repte que exigeix el compromís dels que som andorrans i de tots els ciutadans del nostre país.

Si l'andorranitat és una voluntat de ser, l'andorranització és l'eina d'integració dels individus cap a la nostra societat.

Una integració que no pot ser unilateral. Una integració que no pot, o més ben dit

no hauria de ser únicament l'assignatura pendent dels immigrants si el que es busca realment és una societat integrada i cohesionada.

La integració és un deure de tots, un procés bilateral de reconeixement recíproc. Avui el nostre país dona recer a prop de 83.500 habitants dels quals 30.553 tenen nacionalitat andorrana.

Però un passaport és merament un document expedit per l'Estat que acredita la identitat d'una persona i que ens atorga la llicència per passar ports, i la voluntat de ser, l'andorranitat que avui portem a debat, és allèn d'un document, un sentiment de pertinença.

El nostre particular equilibri polític, nascut dels *Pareatges*, ens ha atorgat el respecte dels nostres veïns, una condició o benedicció de poder ser un Estat sobirà, i per a un petit Estat com ho és el nostre necessitem més que ningú preservar la nostra identitat, els nostres símbols, els nostres usos i costums. Preservar-los però sobretot compartir-los.

Si l'esforç d'adaptació només l'exigim per part dels nouvinguts –i afegim-hi benvinguts– potser la problemàtica rau en aquesta imposició de l'assimilació.

Mantenir i fer prosperar la nostra andorranitat, llegat dels nostres avantpassats i columna vertebral del nostre país, per les seves condicions demogràfiques troba part de la seva essència en la nostra llengua, que és la base de la nostra identitat nacional. Si la deixem morir no ens quedarà res.

El sistema educatiu i totes aquelles matèries que transmetin als escolars la nostra història són factors clau en l'èxit de la integració o andorranització: tot infant nat o immigrant a casa nostra ha d'esdevenir un andorrà més sense que hi hagi diferències de procedència.

Aquest any, l'Escola andorrana ha celebrat el 25è aniversari. Un quart de segle que ha consolidat el nostre sistema educatiu com el més representatiu del Principat davant dels sistemes francès i espanyol. Qui podia augurar un futur més prometedor després de 25 promocions! Segons dades del Servei d'Estudis del Govern d'Andorra, en el passat curs escolar, 3.800 alumnes estaven inscrits a l'Escola andorrana, 3.570 al francès i 3.434 a l'espanyol.

L'Escola andorrana ha resultat i és un dels elements fonamentals en el procés d'identificació del nostre jovent amb la societat. Una societat rica de cultures mercès a l'arribada de la immigració. Una immigració que ha estat la base del nostre desenvolupament econòmic. Persones emprenedores i pioneres. Veritables protagonistes de l'evolució d'Andorra. Persones avui rellevants de la nostra societat, sense les quals la nostra història no es podria concebre.

Quins varen ser els sentiments de tota aquella generació d'immigrants que els varen portar a deixar el seu país per emprendre i construir una nova vida al bell mig de les muntanyes? Homes i dones que van triar i van apostar en la seva època per tirar endavant un país, un repte, una il·lusió. Ells van tenir una veritable voluntat de ser.

Perquè van escollir Andorra quan provenien de països més grans i importants que el nostre amb sovint més possibilitats econòmiques?

Què tenim que ens fa ser diferents? Que els va fer decidir per integrar-se, quedar-se i passar tota una vida a Andorra?

Per què van apostar pel nostre futur en comú?

Quins són els motius pels quals molts han decidit seguir mantenint la seva nacionalitat d'origen i llegar la seva andorranitat a les següents generacions? Realment se'ls ha facilitat l'accés al nostre document d'identitat?

Parlem d'immigració però també ho hem de fer de la nostra emigració. Aquells andorrans i andorranes que van haver de deixar el seu país per tirar la seva família endavant. Molts emigrats a França, que més tard van poder tornar i recuperar la seva vida per fer una aposta per Andorra.

Però tornant a la nostra actualitat, qui de nosaltres no s'ha trobat en alguna ocasió, en un viatge, andorrans arrelats a la fi del món? Són aquells andorrans a qui el destí ha atorgat una pàtria d'acollida però que han volgut seguir preservant les seves arrels a Andorra.

Segurament és perquè cada país té la seva voluntat de ser.

El plurilingüisme a través de les diverses nacionalitats que cohabiten a Andorra és fruit de la nostra obertura al món.

Sense ells no seriem el que som i és amb ells que hem de construir l'Andorra del futur, com nosaltres l'hem continuant construint.

El procés d'integració necessita de l'ajuda i el compromís de tots els que formem la societat civil andorrana, allèn de les polítiques nacionals en matèria d'immigració, cultura, benestar social o educació.

La persona que ha decidit immigrar a la nostra terra ha de sentir-s'hi acollida i pertanyent a una mateixa consciència col·lectiva, arrelada a un territori, a un país i a una mateixa nació.

És condició *sine qua non* la informació i la formació que se'ls transmeti en relació amb el país que els acull, amb la nostra història, amb la nostra memòria.

Però també és una qüestió de civisme, de tolerància i de respecte, que tots siguem actius en aquest procés.

Els andorrans d'avui, i vull parlar de tots els ciutadans d'Andorra, tenim el deure de seguir amb el llegat dels nostres avantpassats. Som els hereus i els portadors de l'andorranitat.

He plantejat diverses preguntes, que tenen o poden tenir més d'una resposta. Però arribats a aquesta conclusió, crec fermament que l'andorranitat és una voluntat de ser. Una voluntat de ser que ha fet, fa i farà del nostre país un país extraordinari, el millor país del món.

I no voldria cloure aquesta reflexió sense sol·licitar públicament a l'Institut d'Estudis Catalans que inclogui en la seva tercera edició del Diccionari de la Llengua Catalana la nostra andorranitat.

Perquè allèn de ser una voluntat de ser, és i serà el reconeixement dels nostres valors i de la nostra història.

La història de l'únic país on el català és la llengua oficial.

Moltes gràcies.

Josep Maria Cabanes i Dalmau,
director d'Institucions i Empreses d'Andbanc i
ministre de Justícia i Interior del Govern d'Andorra (2002-2007)